

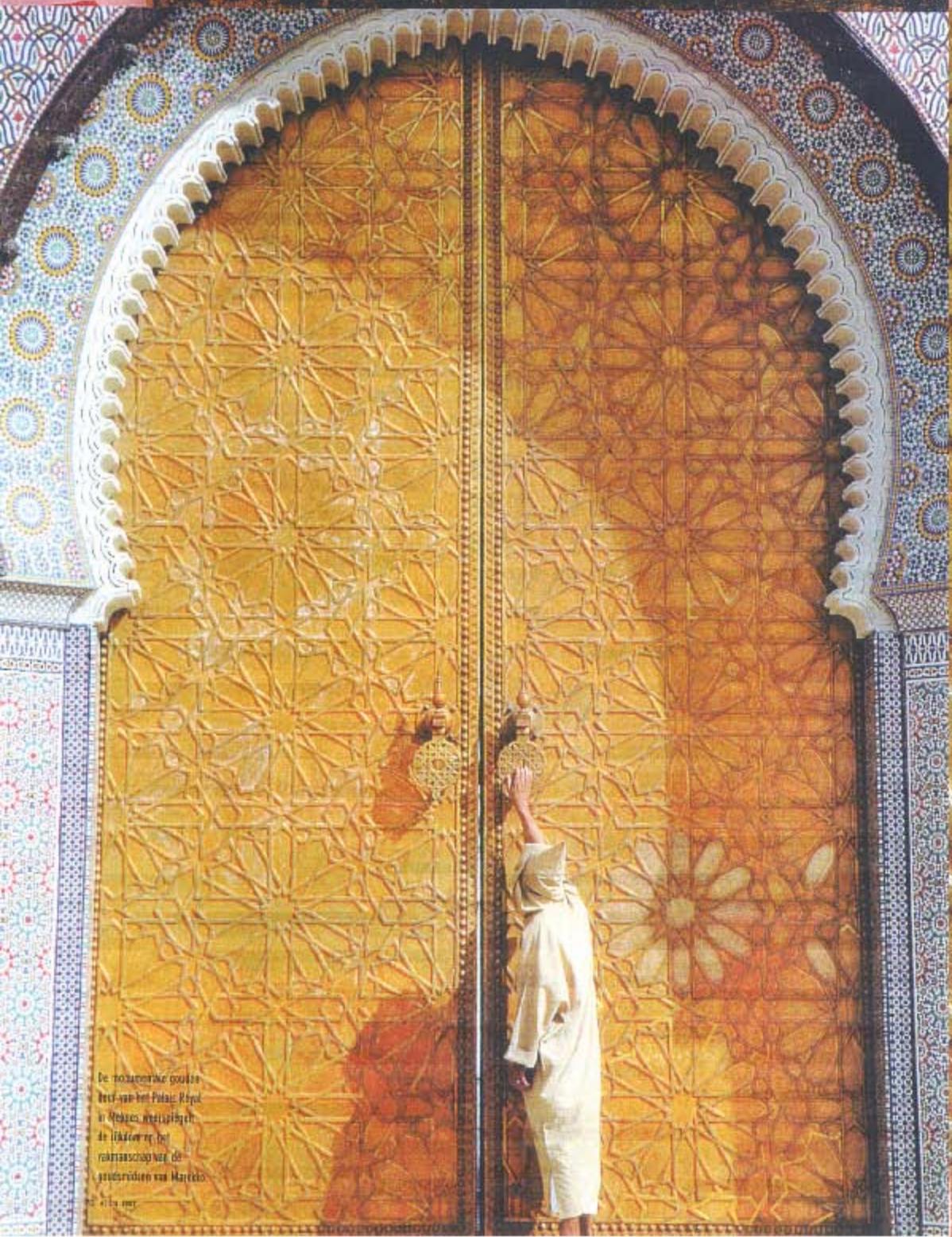
PRIJS: € 5,85

TIJDSCRIFT VOOR INTERNATIONAAL WONEN

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONAAL WONEN

MORE THAN SSIC

NR 4 2002

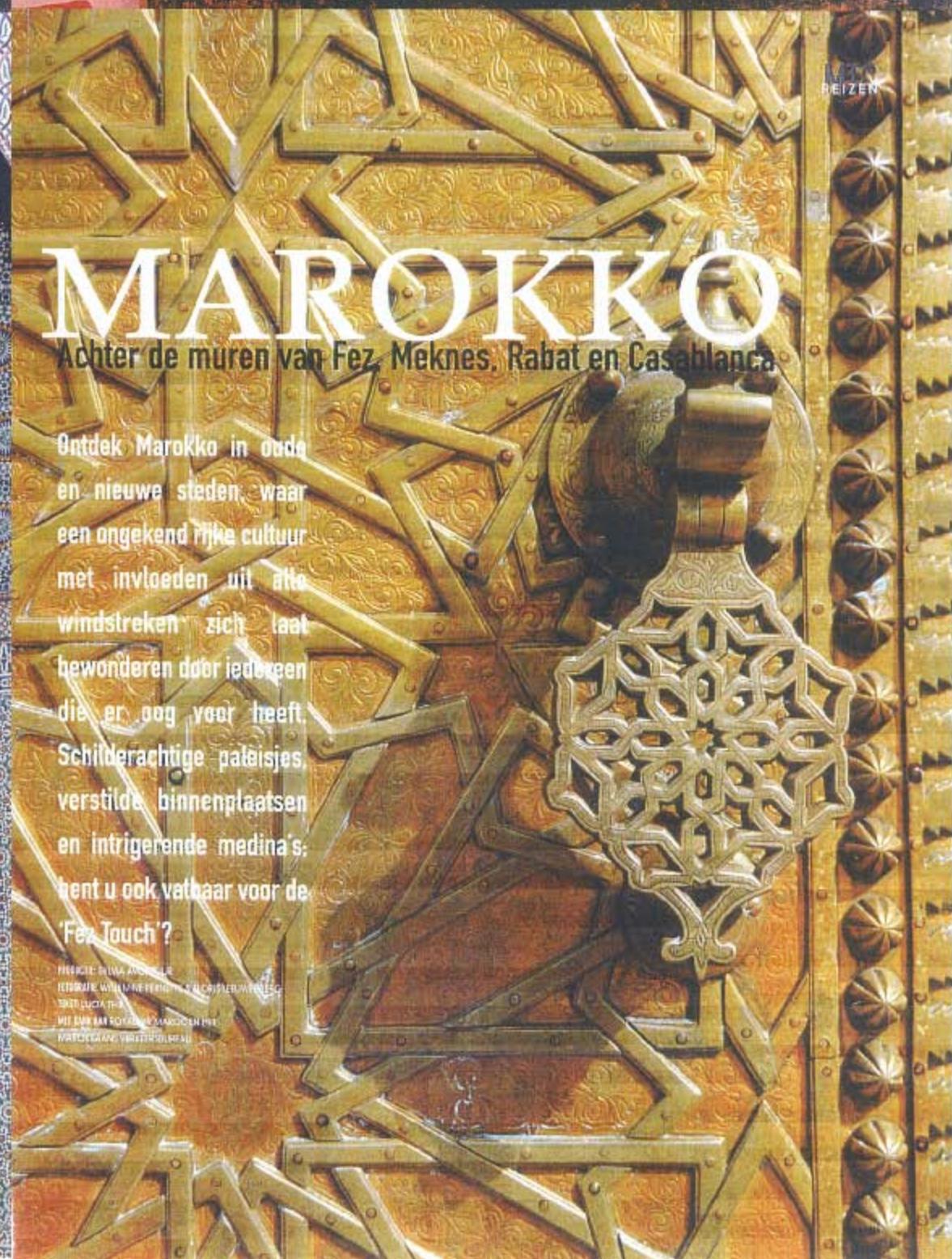

De nootmuiskoos
Beroep van het Paleis Royal
in Rabat en
de historische
rechtspraak van
de koningen van Marokko

TIJDSCRIFT VOOR INTERNATIONAAL WONEN

MORE THAN SSIC

NR 4 2002

MAROKKO

Achter de muren van Fez, Meknes, Rabat en Casablanca

Ontdek Marokko in oude
en nieuwe steden, waar
een ongekend rijke cultuur
met invloeden uit alle
windstreken zich laat
bewonderen door iedereen
die er oog voor heeft.
Schilderachtige paleisjes,
verstilde binnenplaatsen
en intrigerende medina's:
bent u ook vatbaar voor de
'Fez Touch'?

HET GEDRAG VAN DE
MOSKEE WILLEM VETERINAIR SCHRIJFT IN TEGEL
DINA LUCIA DIAZ
MET HULP VAN SOLOMON YAMADA EN PETER
WILLEMSAAN VERSCHIJNEN

PRIJS, € 5,85

TIJDSCRIFT VOOR INTERNATIONAAL WONEN

PRIJS, € 5,85

TIJDSCRIFT VOOR INTERNATIONAAL WONEN

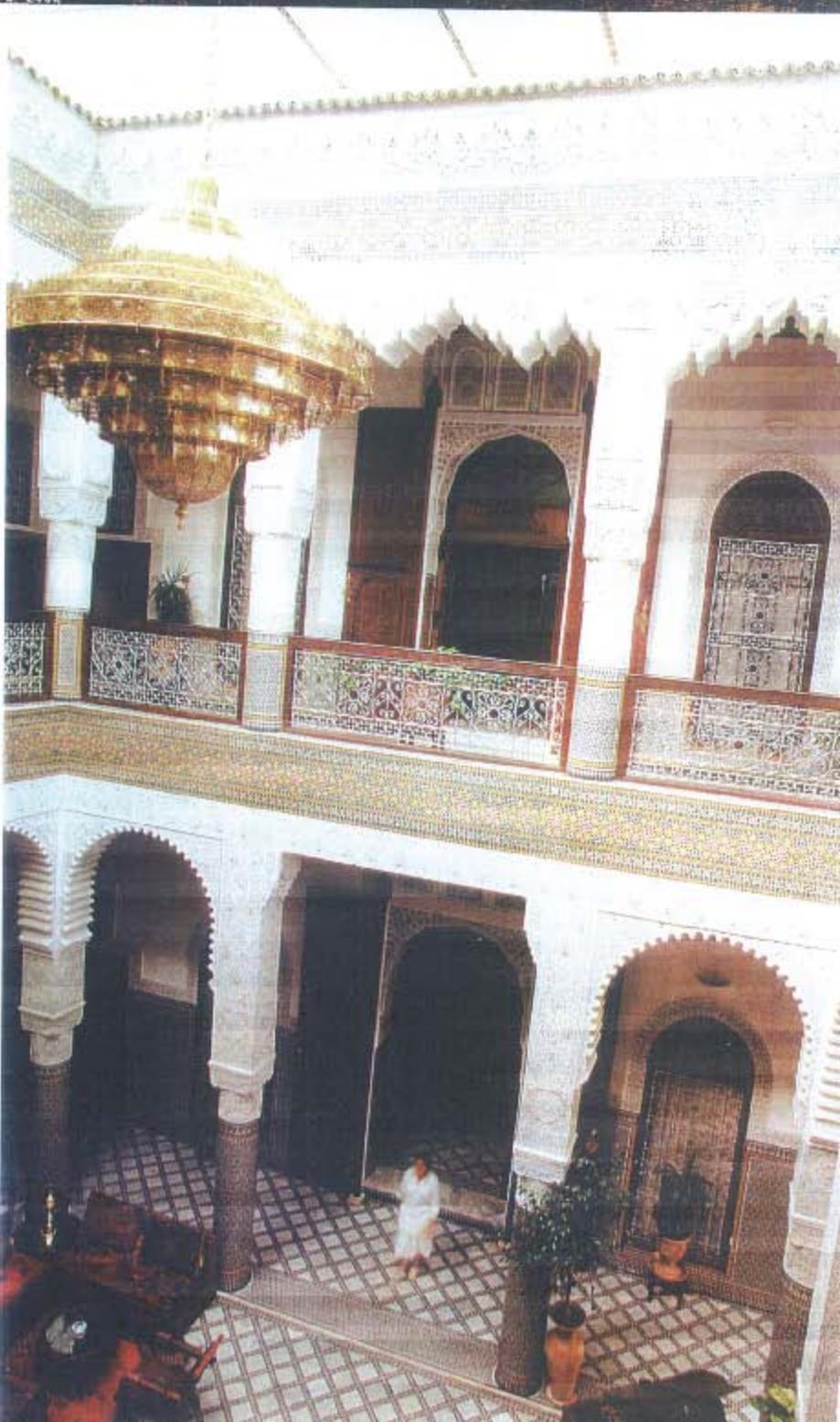
MORE THAN CLASSIC

REIZEN

MORE THAN CLASSIC

NR. 4 - 2002

De locatie van
het Rad faz is het
zorozia middelpunt voor
alle rijksmonumenten
kunst en fasse stilij op
uitijken. Het Rad faz is
zolang gerestaureerd
en ontworpen tot
een luxueus hotel.

NR 4 - 2002

REIZEN

FEZ, stad van kaliefen en sultans, bruist.

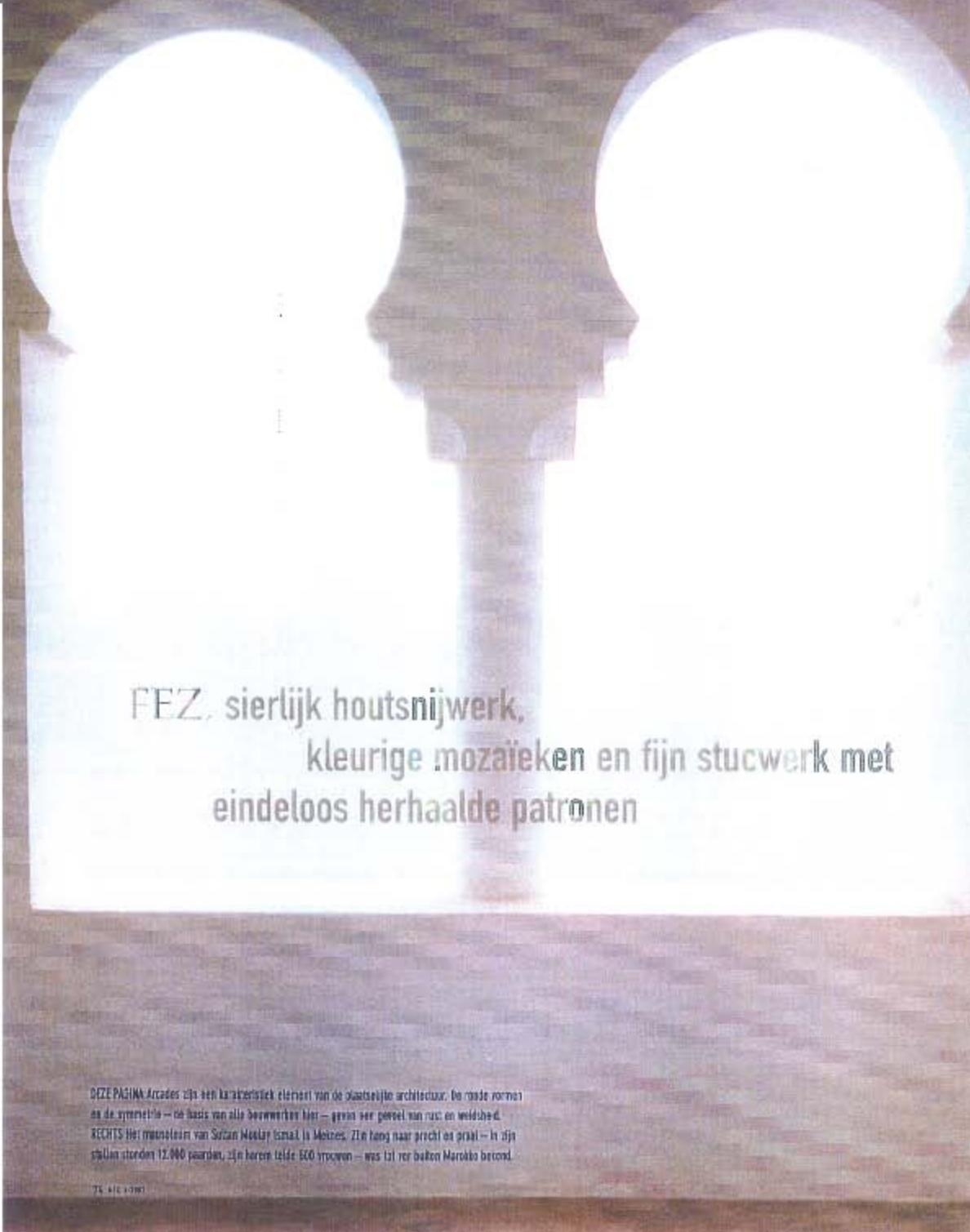
Vervallen paleisjes worden verbouwd tot 'charmehotels' met uitzicht op de medina

De liefhebber van interessante architectuur vindt niet over de grenzen van Europa een paradijs: in Noord-Marokko heeft zich door de eeuwen heen een geweldige culturele kruisbesturing tussen westerse en niet-westerse kunst, voltronken. Toen kalief Abd ar-Rahman III in oktober 961 overleed, befaamd zijnrijk El-Ancalus, zicht op het hoogtepunt van zijn macht. Het grootste gedeelte van de Maghreb (waals het gedeelte van Noord-Afrika wordt genoemd dat aan de Atlantische Oceaan grenst), maakte toen deel uit van dat Spaans-Andalusiërs rijk. Daarna volgde nog een scala aan overheersers. Resultaat: een verrassend veelvlijtig en uitgegeven wereld, waarin het heerlijk dwalen is.

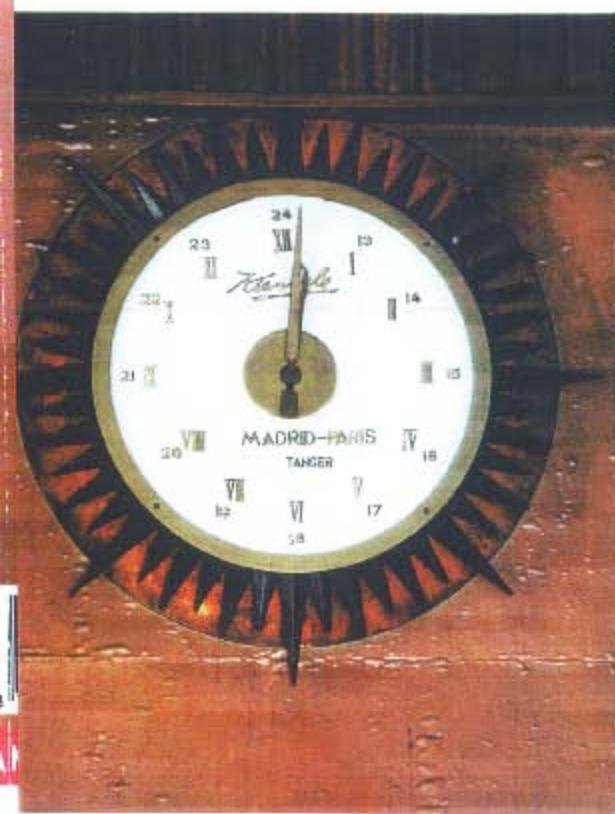
Vandaag Fez, een van de vier zogeheten koningssteden van Marokko, is adembenemend mooi. In de dertende en veertiende eeuw bloeide de stad cultureel en spiritueel als nooit te voor: Fez reide meer dan tweehonderdduizend inwoners en 787 moskeeën. Wie Fez nu bezoekt, vindt al die rijkdom nog steeds terug: de eeuwenleng uitgewerkte en geometrische beeldtaal van ingenieuze patronen kan het verronen: om het vinden van superlatieven. Een rijkdom in cultuur en traditie komt tot uiting in onaanhankelijke meesterstukjes als complexe mozaïeken ('zellige') en steek gestileerd stucwerk ('taderlik'). Het aardige is dat deze rijke decoraties niet zijn voorbehouden aan grote paleizen en imposante moskeeën: ook de karakteristieke patriciershuizen met intieme binnenplaatsen en galerijen zijn spectaculair gedecoreerd. Wie dat goed wil zien, moet wel naar binnen: de buitenmuren zijn compleet gesloten en hebben geen ramen, alleen de binnenplaats is volledig licht. En wie de gelegenheid heeft om dat te bekijken, zie: dat alles handwerk is.

Een pracht voorbeeld van zo'n patriciershuis is het Rad Fez, omlaag met veel passie en nog voor authentiekeren en detail gerestaureerd door het echtpaar Fouzia en Unakir Sefrioui; een project dat ruim anderhalf jaar in beslag nam. De inrichting van het paal - tegenwoordig een luxehotel - verwijst naar de tijd dat de huizen in de stadskern, de medina, werden bewoond door handelstakige notabelen. Vandaag westerse steden als Manchester, Barcelona, Marseille, Lyon, Genève en Amsterdam nemen zij souverein toe die ze vervolgens door de handwerkslieden van Fez helen bewerken. ▶

**FEZ, sierlijk houtsnijwerk,
kleurige mozaïeken en fijn stucwerk met
eindeloos herhaalde patronen**

DEZE PAGINA Arcades zijn een karakteristiek element van de plaatselijke architectuur. De ronde vormen en de symmetrie — de basis van alle bouwwerken hier — geven een gevoel van rust en welshed.
RECHTS Het muziektorentje van Sultan Moulay Ismaïl in Mezze. Zijn tang naar macht en prijs — in zijn staten stonden 12.000 paarden, zijn horde telde 600 troepen — was tal van baten Marokko bezorgd.

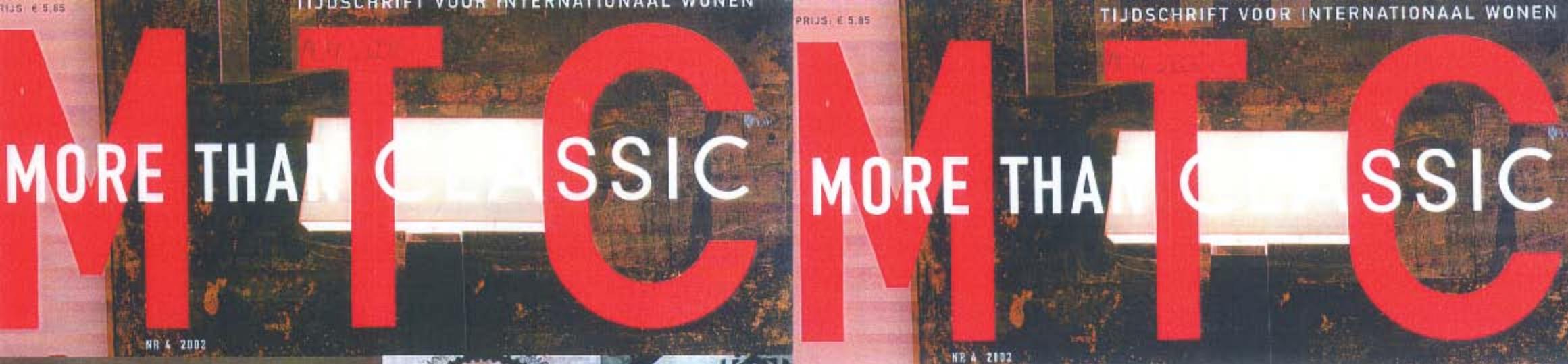

LINKS Europees invloeden in een klok in Tanger. Slechts 27 kilometer scheiden deze legendarische havenstad aan de Straat van Gibraltar van het zuidelijkste puntje van Spanje.
RECHTS Daarbij het fek het engeltje blauw is de linnenplaats van het Bad feu, vooral voltooid afgeschermd van de buitenwereld, welkdelijk licht. RECHTERPAGINA Deze zoete poffa met dalf- en notenvulling is een traditioneel gerecht dat als desserting wordt gegeten.

UITINGEN van traditioneel geloof en ambachtelijke kunstnijverheid gaan samen met modern vernuut als een verschuifbaar dak en vloerverwarming

om ze een 'Fex mouch' te geven. Geimponeerde stoffen werden voorzien van borduurkoets of bordjes, spiegels gesgraved niet decoratieve moeiteval, houten meubels werden sterljk bewerkt. De commerciële activiteiten van deze overdaantstaande Fassis, zoals de inwoners van Fez worden genoemd, zorgden voor belangrijke culturele veranderingen die hun sporen nalieten op de historie van de stad, en op het land Marokko.

Overigens zijn deze ontwikkelingen niet in die oude medina blijven wonen. Tussen 1912 en 1956, tijdens het Franse Protektoraat, werd Fez net als andere Marokkaanse steden met een nieuw stadsdeel uitgebeid. De brede boulevards, grote laanuitgebouwen en huizen plekken een magnetische werking te hebben op de rijke bewoners die de historische medina's verlieten om in La Nouvelle Ville te gaan wonen, af zelfs naar het legendarische, moderne Casablanca vertrokken. De gewone arme burgers trokken met hun hele familie in de historische, maar comfortabel kan worden aanschouw. De complete oude medina van Fez, in 1976 door de UNESCO tot Erfgoed van de Mensheid verklaard, is een prachtig, levend museum. >

DE OMGEVING VERKENNEN

Het onderstaande dat een karakteristiek element vormt in vele Marokkaanse huizen is alvastig uit de cederbossen in het Midden-Atlasgebied dat iets oostelijk ligt. In dit natuurgebied bevinden zich grote bossen waar onderweg heerlijk genieten kan worden. Interessante plekken in de omgeving van Fez zijn onder meer Hassan, waar in de winter koninginnen geslacht werden, en de beroemde Immeuzer en Kandar, Taza en Seloua waar in jaren het jaarlijks kersfeestfeest plaatsvindt. Ontspannen kan in de themen van Nouray Tocou et de authentieke namen bronnen van Sidi Ifrazen. De leden van het Hassakkoos koninklijk huis zijn ook fervente golfspelers. Naast Fez ligt de Royal Golf Club, waar ook huiseigenaars een bollie kunnen staan.

CULINAIRE GENOEGENS

Kent de spirituele en wisselende hoofdstad van Marokko is Fez ook de culinaire hoofdstad. Fez kent vele sterrenvolle restaurants die ideaal zijn voor vegetarisch eten, evenveel laaggezet als bij kaarslicht en open haard. De Marokkaanse keuken is een spel van zoeturen en zoute smaken. Kruiden als saffraan, koriander, komijn, oregano, rozemarijn, koriander, peterselie en laurier worden veel gebruikt. Een typisch menu: geraspte groentebouillade van wortel met kaneel, rode bieten en aardappelen, gevolgd door een harissa, krode pulka met dali en salmorej, een tajine (groestachoeft), en een grote schaal couscous versierd met geraspte boter en knoflook. De volle van het Rad Fez gaan uit van de traditionele Marokkaanse keuken. Voor ingrediënten te vervangen of toe te voegen en minder vet te gebruiken, kantte ze de geschreven lijst.

UIT ETEN

Reserveren is gewenst in Marokkaanse restaurants, daar een andere dag precies validerende leespot voor het verwachte aantal gasten. Versteld is hierdoor gewaarborgd. De topkoks van onder meer het Riad Fez, La Maison Bleue en Dar El Salam geven demonstraties tijdens het jaarlijks culinaire festival.

La Maison Bleue, 2 Place de l'Islahia El Attar, tel. (055) 65 60 52. Zeer sterrenvolle ambiance met overtuiging.

Riad El Othala, 13/15 Ress Rhl, tel. (055) 65 41 67. Gewestigd in een achterste hoek van de medina in de Andalusiëse wijk van de medina.

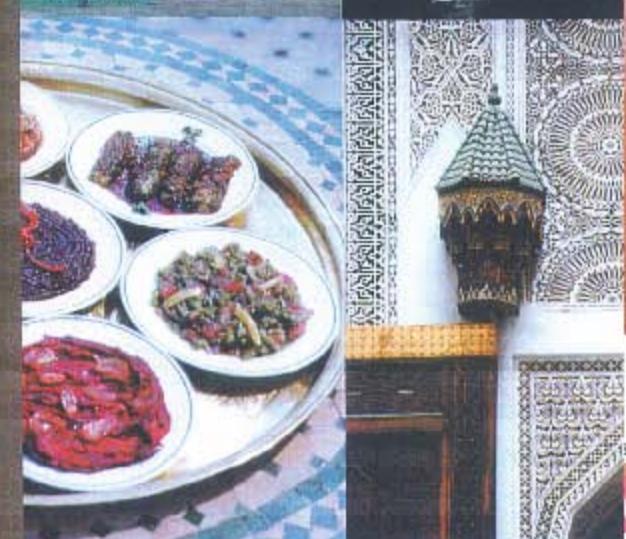
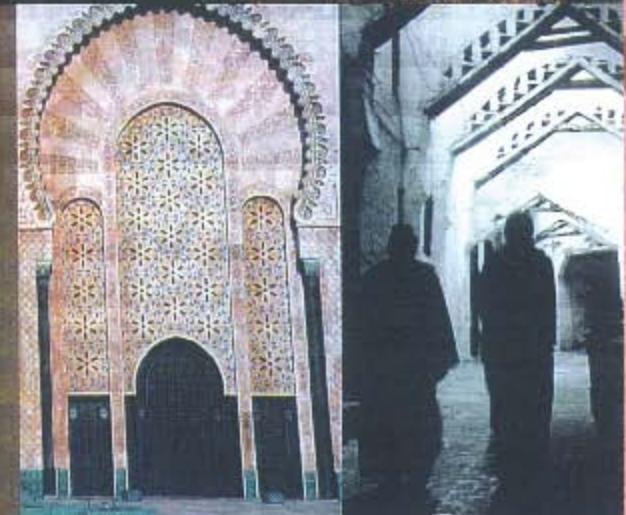
Riad Fez, 5 Dar Ben Smaïne, Zerktassa, tel. (055) 74 10 12.

M. Fassia, Riad El Golewa, tel. (055) 65 45 38. Restaurant van het Grand Hotel Palais Jannat.

NIET VERDWALEN!

Verdwalen in het labyrint van de medina van Fez ligt voor de hand. Het inhuren van een officiële gids kan ervoor zorgen dat u de meest fascinerende plekken zoals de moskeeën, madrasas (universiteiten), fortuinen (voegere hofhoudingshuizen), levensmijnen en de verschillende souks niet mist. Een officiële gids kan via elk hotel in Fez ter plaatse worden geregeld.

Marokkaans Verkeersbureau, Brussel; toelichtbaar: 402-1050 Brussel, tel. (033) 26 46 45 20.

**Deze streek van MAROKKO kent
vele kwaliteitswijnen, die u hier moet
drinken: ze worden niet geëxporteerd!**

DONDERDAG: Fez

Nestelt in Casablanca voor dor en drijvend landerikken dat al jor lang aan veld gevonden. Kasbah: de middeleeuwse vesting van de sultaan van Fez staat rechtop in de grootste cultuur van Marokko.

MIDDEL: een schaal met vangerechten in hotel Rad Fez, voorst: uitgever van arachtholte buskruitrijker die overal in Fez terug te vinden.

ONDER: Djemaa es-Séfîn, Tomis Schmitz (rechts) van het Riad Fez en een van haar kolommen. Ervaring: rijgengelde. Haute-soup, geserveerd in traditioneel Fez-serveer-

Naast Fez zijn er in Marokko nog drie andere 'koningssieden', steden die enige tijd hoofdstad zijn geweest: Meknes, Rabat en Marrakech. Meknes, dat in de buurt van Fez ligt, is de kleinste van de vier koningssieden, maar het is een juweel. Sultan Moulay Ismail maakte eeuwen geleden van Meknes de belangrijkste vesting van de Maghreb. Vijfing jaar lang werd er aan de dromenveld gebouwd. Spectaculaire muren, stadsporten, paleizen, moskeeën, tuinen, meren, granaatbergen en stallen zijn nu steeds de stilte genieten van een welvarend verleden. De stad heft uit een grote medina waarvan de meeste gebouwen uit de vierde tot en met de achttiende eeuw stammen en uit de kasba die rond het begin van de achttiende eeuw als paleisstad werd gebouwd. De Bah al-Mansur die nooit toegang gaf tot wat werkelijk een 100-machtscapitaal kan worden genoemd, wordt gezien als een van de mooiste portretten van Noord-Afrika. De toegangspoort heeft de traditionele woning van een moefizier en leidt naar het mausoleum van Sultan Moulay Ismail.

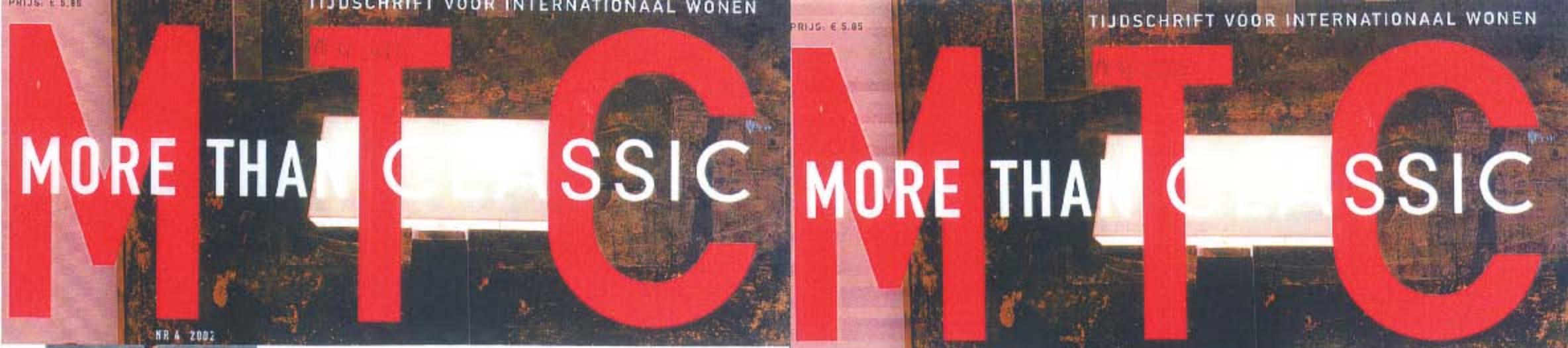
Meknes wordt omgeven door een prachtig, heuvelachtig landschap dat het hele jaar groen blijft, vol groene velden, drijfbomen en wijngaarden. De Fransen hebben hun kennis van wijn in deze omgeving gestuurd en deze streek van Marokko kent dan ook verrassend veel kwaliteitswijnen. En voor deze wijnen moet u echt naar Marokko zelf: omdat de wijnmag niet voldoende is voor een intensieve export, blijven deze wijnen voorlopig een goed bewaard geheim. Olijven zijn er wel in overvloed en worden bij elke maaltijd geserveerd.

Op korte afstand van Meknes liggen de heilige stad Moulay Idriss en de Rumerse ruïnes van Volubilis. Moulay Idriss is het uiterste pelgrimsraad voor gelovigen die niet in staat zijn de reis naar het echte Melkca te maken. Tot 1912 was de toegang tot de stad voorbehouden aan moslims, maar na die tijd mochten ook niet-moslims deze intrigerende plek bezoeien. Elk jaar in augustus is de heilige stad het centrum van de ioumara, een religieuze festival waar pelgrims uit alle windstreken op afkomen.

Daar ook de moderne tijd niet aan Marokko is onontgaan, blijkt bijvoorbeeld in Rabat. Sinds het Franse Protectoraat is Rabat de hoofdstad van Marokko. Hier komt de Frans-Arabische achtergrond het meest naar voren in de Nouvelle Ville waar lokale tradities vermengd worden met Europese stijlkenmerken. De woonhuizen komen in de Ministères-wijk, horen denkbaar aan die in Anglo-Amerikaanse steden.

En natuurlijk is er Casablanca. Wie echter denkt dat locaties van de legendarische film te kunnen herkennen, kantoor blijven uit. Geen enkele scène uit deze film uit 1942 werd in 'Casablanca', zoals deze stad ook wordt genoemd, geschoten. Casablanca is de Franse tijd immiddels ruimtelijk veranderd en profiteert zich als de meekroon van Marokko's stad. Lava worden gezien als het communisme epicentrum van het land. Casablanca is een mix van art deco (Hotel de Ville en Cathédrale du Sacré Coeur) en neo-Maurische stijlen. Brede boulevard's en imposante gebouwen geven de stad moderne allure. □

REIZEN

MTC
REIZEN

zes dagen MAROKKO

Geïnspireerd geraakt? Heritage Travel stelde speciaal voor MTC-lezers een uniek zesdaags arrangement samen waarbij u kennismaakt met het verrassende raffinement van Noord-Marokko en in het bijzonder de medina van Fez.

EXCLUSIEF AANBOD VOOR LEZERS

HET MTC-ARRANGEMENT

Met Royal Air Maroc vliegt u 's middags van Schiphol naar Casablanca. Bij aankomst wordt u opgehaald door een auto met chauffeur die u brengt naar 5-sterrenhotel Le Meridien in Rabat voor de eerste overnachting. De volgende ochtend stippelt u met de chauffeur een ritme aan tussen u, u kunt de dag Rabat, Melao, Volubilis en eventueel Moulay Idriss bezoezen. Eindbestemming is Fez, waar u vier nachten zult slapen in hotel Riad Fez in een kamer met terras en een schitterend uitzicht over de medina. Tijdens dit verblijf heeft u alle tijd voor diverse excursies in en rondom Fez. Deze kom u ter plekke houden.

Op dag 5 vliegt u terug in de ochtend van Fez via Casablanca, naar Amsterdam.

DE REISKOSTEN

De reiskosten bedragen € 1.100,- per persoon op basis van twee personen die één kamer delen en samen reizen).

Inbegrepen bij deze arrangementsprijs is de reiskosten (economy), Amsterdam-Casablanca en Fez-Amsterdam (via Casablanca) met Royal Maroc, de rondreis van Casablanca via Rabat naar Fez met privé-autó en chauffeur, 1 nacht overnachting in Rabat, 4 overnachtingen in het Riad Fez (alle op basis van loges en ontbijt) en de transfer van het Riad Fez naar het vliegveld.

Niet inbegrepen zijn excursies in Fez, gedienst en entreegelden, luchthavenbelasting, reis- en annuleringsverzekering.

HET RIAD FEZ

Aan de rand van de medina bevindt zich het Riad Fez, een stijlvol gerestaureerd 'maison d'hôte' dat beschikt over 13 suites en 4 kamers. Het hotel beschikt over een kleur zware badkamers paradijslike tuin, jacuzzi, hamam (drie latijns roze tegels helling te bekijken) en een grote dekterras. In het restaurant wordt op zeer geafficheerde wijze gehooft.

meer informatie en boekingen kunt u contact opnemen met Marokko-spécialist Heritage Travel, t. 020 663 36 46 / info@heritagetravel.nl o.v.v. Fez/MTC Aanbieding'. Zie voor andere individuele arrangementen: www.heritagetravel.nl. De SGR voorwaarden zijn op deze aanbieding van toepassing. Deze aanbieding is geldig tot 15 december 2002. Vertrouwelijk dagelijks mogelijk.

nr. 6 2002

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONAAL WONEN

MAROKKO CULINAIR

Voor wie direct kennis wil maken met de Marokkaanse keuken: twee exclusieve recepten om zelf uit te proberen.

PASTILLA MET DUIF EN AMANDELLEN

uur ca. 6 personen

4 tot 6 eetlepels olijfolie, 3 pandere duiven, 3 stukken (ingesneden), 2 eetlepels gemberpoeder, 15 sultaanmandjes, 2 eetlepels gemalen knoflook, 5 eetlepels lijnzaadmeel, kaneel, 2 eetlepels (ingesneden) peterselie, 75 gram suiker, 1 tot 2 theelepels gemalen kaneel, 10 eieren, 250 gram zachte amandelen, ca. 15 grote velen bladdeeg (van de Marokkaanse winkel), 2 tot 3 rode oesters (lesgaklept), pruimblaadjes, zout, peper

filledeegvelletten op de bodem en laat het deeg over de randen van de vorm hangen. Bestrijk elke vel dan met olie. Leg de bodem met een extra vel deeg en schep hierop het mengsel. Deks dit af met 1 laag deegvelletten (bestrijkt de vellen steeds met olie). Verdeel hierover het dooivlees en leg hierop weer een laag deegvelletten. Verdeel hierover de amandelen en vouw de overhangende deegpunten naar binnen en plak ze met wat losgeklopte eiwitjes vast. Leg hierop een dubbele laag deegvelletten en laat deze over de rand van de vorm hangen. Bestrijk de randen met losgeklopte eiwitjes en vaste de overhangende deeg over de midden van de vorm. Meng de rest van de ziddeker met wat olie en bestrijk de bovenkant van het deeg met de helft van dit mengsel. Verwarm de oven voor op 170°C en bak de pastilla 15 tot 20 minuten in het midden van de oven. Kook de pastilla voorzichtig om en buk hem nog ca. 15 minuten in het midden van de oven. Serveer de taart warm, bestrooid met poedersuiker en lijntjes van kaneel.

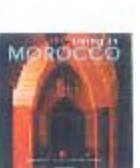
NOG MEER Marokko-inspiratie (culinair én cultureel) vindt u in de onderstaande boeken die MTC voor u selecteerde.

Marie Nazar, Maroc
Een gastronomische reis door Marokko, Tunisie en Algerie, 224 pagina's, € 22,50, ISBN 9060975774, Uitgeverij Sjoerd & Co.

Mike Wall & David Johnson (fotografie), The Moroccan collection, 144 pagina's, € 22,50, ISBN 000915841, Hamlyn via Nisset & Lamm.

Sabine Jossel & Philippe Switala (fotografie), Living in Morocco, 224 pagina's, € 44,45, ISBN 18600010700, Phaidon via Nisset & Lamm.

Bernard Braud & Mark Lescamps (fotografie), Maroc, 180 pagina's, € 47,95, ISBN 1840912847, Concorde Octopus via Nisset & Lamm.

nr. 6 2002